

marie claire

TÜRKİYE

Maison

SAYI 184 MART 2013 • WWW.MARIECLAIREMAISON.COM.TR

Aydınlatma Dosyası
Her tarza uygun çekici tasarımlar
ve son trendler

*Bu ofisler her
çalışanın rüyası!*
sahibinden.com
yemeksepeti.com
markafoni.com

Dean & DeLuca, Mozaik
ve Haaz'ın sahipleriyle
evlerinde çok özel!

5 metropolde
Türk imzası

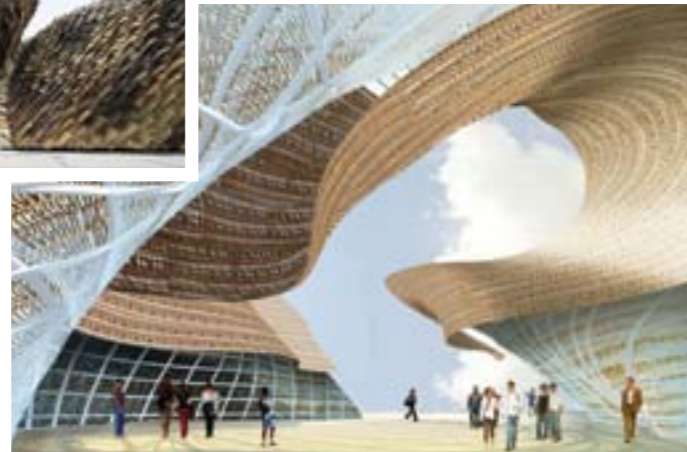
ISSN 975 43042100 5

9 751305 431300

ve tanrı kadını, *Kadın* dünyayı yarattı

Hemen her kulvarda erkek egemen durum, yaratıcı mesleklerde de kendini gösteriyor ne yazık ki. Oysa kadın beyninin daha estetik düşünceye ve ince detaya yatkınlığı tartışılmaz. Etrafınızda gördüğünüz, uzaktan bildiğiniz deha ürünü birçok tasarım ve mimarînin ardında kadın beyni var aslında. Mart ayı, içinde geçen Kadınlar Günü ile senede bir de olsa bir hatırlama, hatırlanma ve övgü zamanı...

Hazırlayan **Seda TÜREN**

Benedetta Tagliabue (1963)

İtalyan genç mimar 1991 yılında Enric Miralles ile önce gücünü sonra da hayatını birleştirmiş. Ardı ardına başarılı mimarî projeler ve yağın ödüller derken eşi Miralles'in zamansız ölümüyle yola tek başına güçlü bir kadın olarak devam etmek durumunda kalmış Tagliabue. Miralles-Tagliabue-EMBT firmasının başına geçen başarılı mimar, şehircilik ağırlıklı projeler, açık alan uygulamaları ve devasa yapıtlarıyla adını dünya mimarlık tarihine çoktan başarıyla yazdı. Tam bir ödül avcısı olan Benedetta Tagliabue, eşinden gelen İspanyol zanaatkarlığını kendi İtalyan üslubuyla birleştirip özgün projelere imza atmaya devam ediyor. Utrecht City Hall (Hollanda) ve İskoç Parlamento Binası projeleri bunlardan bazıları.

Charlotte Perriand (1903-1999)

Mobilya tasarımında erken modern hareketin en önemli temsilcilerinden birisi Charlotte Perriand. Metal, çelik ve camın mobilyada kullanımını tahmin edilemez fonksiyon ve sıcaklığa taşıyan başarılı tasarımcının 1920-30 yılları arasındaki Le Corbusier'nin mimarî stilinde de payı çok büyük. Çelik ve metal tüplerle yakaladığı estetik formlar ve Le Corbusier'nin tarzına kattığı sıcaklık onun adını andığımızda atlamamız gereken şeyler. Pierre Jeanneret'yle birlikte tasarladığı "LC 4" unutulmaz tasarım kültürlerinden birisidir...

Florence Knoll Bassett (1917)

Dönemin duayanleri Mies Van der Rohe ve Eiel Saarinen ile çalışma şerefine nail olabilmış nadir şanslı isimlerden biri Florence Knoll Bassett. Bu iki dev isimle yetinmeyen Michigan doğumlu yetenekli kadın, kariyerine Bauhaus akımının babası Walter Gropius, Marcel Breuer ve Amerikan modernist Wallace K. Harrison'la çalışma tecrübelerini de ekledi. 1938 yılında eşi Hans Knoll'un adıyla kurduğu mobilya tasarımı firmasıyla hayallerini gerçeğe dönüştürdü. Bugün hâlâ kullanımda olan ikon tasarımlara imza atan Knoll, özellikle 1950'li yılların stiliyle tanınıyor. Mekân bütünlüğünü düşünerek tasarım yaptığı için kendisini mobilya tasarımcısından ziyade tüm konsepti tasarlayan kişi olarak nitelendirir. "Florence Knoll Lounge Chair" ve "Bench, Side and End Tables", kült tasarımları arasında sayılabilir.

Mualla Eyüboğlu Anhegger (1919-2001)

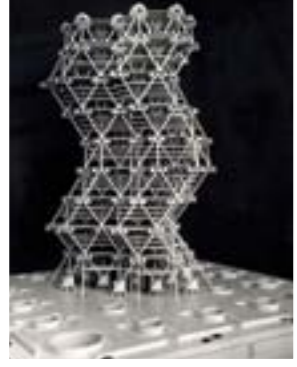
Eyüboğlu, Türkiye'nin ilk kadın mimarlarından biri olarak tüm hayatını enstitü, okul yapımları ve restorasyon çalışmaları için Anadolu ve İstanbul'da geçirdi. 1947 yılından itibaren arkeolojik kazılarda, koruma kurullarında, tarihi anıtların onarımlarını yürüttü. Başta Rumelihisarı ve Topkapı Sarayı Harem Dairesi olmak üzere çok sayıda tarihî eserin restorasyonunu yaptı. Hayatının özellikle son dönemlerini eşi Türkolog Robert Anhegger ile Doğan Apartmanı'ndaki dairelerinde koleksiyon parçaları toplayarak geçirdi. Doğan Apartmanı'ndaki müze ev, günümüzde hâlâ pek çok hatıranın ana konularından biridir.

Kazuyo Sejima (1956)

Japon Kadınlar Üniversitesi'nden mezun olduktan ve Toyo Ito ofiste çalıştıktan sonra, 1987 yılında Kazuyo Sejima and Associates'i hayata geçirmiş başarılı Japon mimar. 1995 yılında Ryue Nishizawa'yla birlikte Tokyo merkezli SANAA'yı (Sejima and Nishizawa and Associates) kurdular. 2010 yılında Venedik Bienali'nin mimarî bölümünün direktörlüğüne seçilen Sejima, bu etkinliğin ilk kadın mimar küratörü olarak tarihe de geçti. Pritzker ödüllü mimar, tüm dünyada sayısız bölgede yaptığı modern, temiz, cam, metal ve mermerin parlak yüzeylerinin bol bol kullandığı, form olarak çok net yapılarla tanınıyor.

(8 Mart)

Anne Tyng (1920-2011)

Matematiğe tutkuyla bağlı olan Tyng, geometrik mimari hakkında çok fazla eser verdi, binalara nümerik sistem uygulamaları yaptı. Ölümünden kısa bir süre önce Institute of Contemporary Art in Philadelphia ve The Graham Foundation in Chicago tarafından Tyng'in geometri anlayışını somutlaştırmak üzere bir komisyon oluşturuldu. Komisyon "Anne Tyng: Inhabiting Geometry" isimli bir enstalasyon hazırladı.

Eileen Gray (1878-1976)

Modern tasarıma yön verdi, mobilya tasarımı ve mimarlık alanlarında arkasında sayısız eser bıraktı İrlanda asıllı Eileen Gray. Lake mobilya üzerine ilk keşiflerini yaptığı Londra'dan sonra yoğun çalışmalarına, I. Dünya Savaşı'nın ardından Paris'te devam etti. Döneminin birçok önemli isminin aksine tek bir stile bağlı kalmadan, Art Nouveau ve Modernizm akımlarını harmanlayarak özellikle lake mobilya konusunda saygıyla anılan bir isim haline geldi. Bir dizi tesadüf ve ısrarlı araştırmaları sonucu Londra'da karşısına çıkan lake ustası Sugiwarara'nın Paris ve Fransa'nın birçok bölgesinde devam eden çalışmalarında her zaman yanında olduğunu da eklemeyen geçmeyelim... Unutulmaz tasarımları arasında "e1027 Table" ve "Bibendum Chair"i sayabiliriz.

Defne Koz

Her an yeni bir projeye karışımıza çıkabilir biz bu satırları yazarken. Ne kadar yaratıcı ve üretkense bir o kadar da alçakgönüllü. Firmalar işbirliği için onun peşinden koşarken o dünyanın üç büyük kenti arasında mekik dokuyor; Milano, Chicago ve İstanbul. 1989'da Milano'da Domus Akademisi Endüstri Ürünleri Tasarımı Bölümü'nü bitirdikten sonra, 1992 yılında mobilya, ev aksesuarları, aydınlatma sistemleri, masa üstü ürünleri, ev ve ofis iç mekân tasarımlarının soluksuz üretildiği Defne Koz Design Studio'yu hayata geçirdi. "Türk geçmişine bakarak, bu kültürün materyal kültür değerlerini postmodernizm yapmadan, çağdaşlaştırarak, günümüze uyarlayarak gelecek için ürünler yapmak" cümlesiyle anlatıyor kendini.

Julia Morgan (1872-1957)

Paris École Nationale Supérieure des Beaux-Arts'a kabul edilmiş ilk kadın mimar. Aynı zamanda California'nın da ilk lisanslı kadın mimarı olarak bu bölgede 700'den fazla mimariye imzasını atmış, ömrü boyunca kadınlar ve genç kızlar için dernek binaları inşa etmiş. Döneminin öncü kadınlarından olan Morgan, parasının büyük bir bölümünü önemli yan projeleri kabul ederek kazanmış. Hearst Castle Casa Grande bize ve mimarlık dünyasına bıraktığı en önemli eserlerden biri...

(8 Mart)

Cecilie Manz (1972)

Tasarımın Danimarkaca konuşmasını, gözlerin kuzeye çevrilmesini sağlayan son dönemlerin en başarılı kadın tasarımcıları arasından seçtiğimiz bir isim Cecilie Manz. Takı, heykel, mobilya ve aydınlatma tasarımları arayışında fonksiyonelliği esas alarak ilerleyen yaratıcı sürecini, "eğer yeni bir tasarım için iyi bir nedenim ve çözümlüm yoksa onu hiç yapmamayı tercih ediyorum" diye özetliyor Manz. Kuzey rüzgârlarının bize doğru şiddetle esmesini diliyoruz... "Caravaggio Matt" aydınlatma, "Miniscule Chair" tasarımcının imzasını taşıyan önemli tasarımlardan.

Norma Merrick

Sklarek (1928-2012)

Siyahi kadın mimarlar için birçok ilke imza atmış, kendisinden sonra gelenlere çok kapılar açmış Norma Merrick Sklarek. Harlem doğumlu mimar, Amerika'da mimar olarak lisans almayı başarmış ilk siyahi kadın. 1966'da Los Angeles merkezli Gruen and Associates'in de ilk Afro-Amerikan mimarî direktörü unvanına sahip. Tasarımları arasında California'daki San Bernardino City Hall, San Fransisco'daki Fox Plaza ve Tokyo'daki Amerikan Büyükelçiliği sayılabilir.

Greta Magnusson Grossman (1906-1999)

İki kıtaya yayılan 40 senelik dolu dolu bir kariyer var karşımızda. Avrupa ve Kuzey Amerika onun endüstriyel tasarım, iç mimarî ve mimarî alanlarında yaptığı her şeyi heyecanla takip etti. 1920'lerin sonlarında aldığı tekstil, mobilya ve seramik eğitimlerini de önüne katarak, İsveç Endüstriyel Tasarım Sosyetesesi'nin verdiği bursla Avrupa'yı dolaştı, ardından da edindiği tecrübelerle "Woman and Home" kitabını yayınladı. İsveç modernizmini California malzemeleriyle birleştirdi, Greta Garbo ve John Fontaine gibi dünyaca ünlü müşterilere sahip oldu. "Grasshopper Floor Lamp" size gerekli ipucunu verecektir.

Lilly Reich (1885-1947)

Hayranlığımızı her fırsatta dile getirmekten asla gocunmadığımız Bauhaus ekolünün ilk kadın iç mimarî ve mobilya tasarım hocası Lilly Reich, okuldaki döneminin akabinde Mies Van der Rohe ile birçok kez işbirliği de yapmış. Çok insan bilmiyor olsa da, aslında evrenin en meşhur tasarımlarından "Barcelona Chair" in yaratıcılarından da biridir Reich. Bugün New York'taki Modern Sanatlar Müzesi'nde işlerine rastgelebileceğiniz Lilly Reich, aynı zamanda 1929'daki International Exhibition'in Alman Pavyonu tasarımcısıdır.

(8 Mart)

Marianne Brandt (1893-1983)

Bauhaus'un çıkardığı önemli isimlerden Alman asıllı Marianne Brandt, sadece tasarımcı değil aynı zamanda heykeltıraş, ressam ve fotoğrafçı. Mutfak ağırlıklı olmak üzere ufak ev tasarımları ve aydınlatmaları ile tasarım tarihinin öne çıkan kadınlarından... Daha da önemlisi bugünkü modern tasarımı müjdeleyen birçok girişimin başı, tasarımda metal kullanımının yaratıcılığı sayesinde yeni anlamlar kazandığı dişi ruh.

Denise Scott Brown (1931)

Binaların yakın tarihi için en önemli insanlardan birisidir. Üniversite yıllarında tanıştığı eşi Robert Brown'la birlikte Philadelphia merkezli Venturi Scott Brown and Associates adını verdikleri mimarlık şirketinde çalışıyor. Yanı sıra şehir planlamacısı, teorist, yazar ve eğitmenlik kimlikleriyle de tüm dünyadan mimarlara ilham verdi. En bilinen işleri arasında Brown ve Pennsylvania üniversitelerinin tasarımları bulunur. Çocukluk yıllarını ailesiyle birlikte Afrika'da geçiren Brown, oradan İngiltere'ye ardından da Amerika'ya taşındı. Projeleri için "Güney Afrika'nın heyecan verici kültürü ve modern mimarının erken yılları maceramın temeli oluşturdular" demiştir.

Eva Zeisel (1906-2019)

Macar asıllı Amerikalı Eva, ağırlıklı olarak seramik tasarımlarıyla bilinir. Amerika'ya göç ettiği dönemle birlikte soyut düşünce, doğa yaşamı ve insan ilişkileri tasarımlarındaki ana konu olmuştur. Hemen tüm tasarımlarına da bu hislerin yansımaları görülür. Kendisini "işe yarar ürünler tasarlayan biri" olarak tanımlayan Zeisel, modern akımlardan ilham alarak ağırlıklı olarak sofraya ve mutfak ürünleriyle çalıştı. Bu sayede yarattığı renk ve geometri çeşitliliğiyle kendisinden sonraki tasarım ve tasarımcılara sonsuz ilham kapıları araladı.

Matali Crasset (1965)

Koltuktan, aydınlatmaya, mutfak gereçlerinden otel odalarına uzanan çok farklı alanlarda işleri var. İlginç saç kesimi sebebiyle ona "Tasarımın Jean D'Arc" lakabı yakıştırılmıştır. "Ürünler ve alanların hayata rahatlık verme potansiyelleri vardır. Bu yüzden tasarımcı oldum" sözleri bizim üzerine söyleyecek bir şey ihtiyacı duymayacağımız kadar yeterli. "Decompression Chair" ile aklınıza bir anda baştan alabilir ve çağdaş tasarımın aklınıza kazınan son isimleri arasına girebilir.

Seyhan Özdemir

Son yıllarda İstanbul'un tasarım anlayışının büyük kısmında etkisi ve izi olduğunu söylemeliyiz. Mimar ve tasarımcı Seyhan Özdemir, iç mimar Sefer Çağlar ile birlikte 2003 yılında kurdukları Autoban tasarım firmasıyla büyük projelere imza atmaya, tasarım konusunda üretmeye devam ediyor. Seyhan Özdemir'in tarihten en beğendiği kadın yaratıcılar, Eileen Gray, Bernice Alexandra "Ray" Eames ve Charlotte Perriand.

"Erkek egemen birçok alandan biri olan mimari ve tasarım dünyasına damga vurmuş önemli kadınlar bulunuyor. Bu kadınlar bir çok engel ve dönemlerine ait sorunlara rağmen, vizyon sahibi olmaları ve muhteşem üretimleri, onları zamanın öncüleri ve erkek meslektaşlarına eş değer saygı hak eder kılıyor. Her ne kadar iyi bir mimar veya tasarımcının cinsiyete göre tanımlanmaması gerekse de, bu isimlerin yetenek sahibi olup, aynı zamanda kadın olmaları, kariyerlerinin başladığı çağda büyük bir başarıydı".

(8 Mart)

Cini Boeri (1924)

1924 Milano doğumlu Boeri'nin tasarımıdaki çıkış noktası hep daha rahat ve özgür yaşam fikri üzerinden başlamış. Marco Zanuso ile bir süre yaptıkları işbirliği sonrası 1963 yılında kendi firmasını kurarak, endüstriyel tasarım ve özgün mimari üzerine yoğunlaşan tasarımcı için ilk verebileceğimiz önemli örnekler, Poliüretan köpükten, iç iskeletsiz yapılmış ilk monoblok tasarım "Bobo Divano" ve bundan birkaç sene sonra gerçekleştirilen bir diğer tasarım; tam merkezden birbirine har eket edebilen bir yapıyla bağlı, uzanıp kısalabilen ve şekil verilebilen ince poliüretan plakalardan oluşturulmuş oturma elemanı "The Serpentine". Ghost Chair ise adını anmadan geçmeyeceğimiz bir tasarım daha... İsim yapmış birçok tasarımcının onun tasarımlarından referanslar alarak yarattığını açıkladığı tasarımlarını görmeye çoktan alışmış durumdayız. Yaratıcı dünyaların ölümsüzleşen eserlerinin çok önemli birkaç tanesinde bu öncü kadının imzası var.

Patricia Urquiola (1961)

Tasarım hayatına ne kadar şanslı başladığını, 1989 yılında bitirme tezini Achille Castiglioni'ye teslim etmesinden ve ardından okuldaki bazı derslerde onun asistanlığını yapmasından görebiliyoruz. Ama şansa değerlendirilip tanımlanacak bir tasarımcı değil kesinlikle Patricia Urquiola. Milano'da yaşayan İspanyol asıllı tasarımcı, isimleri kıtaları aşmış büyük tasarım firmalarının işbirliği yapmak için peşinden ayrılmadığı kadın tasarımcıların günümüzdeki en önemli temsilcilerinden biri. "Tropicala Chair", "Antibodi Chair" isimlerini söylemede geçemeyeceğimiz önemli Urquiola tasarımları arasında.

Zaha Hadid (1950)

Mimarlık dünyasının bir divası varsa eğer şu an, ondan bahsediyor olmalıyız. Irak asıllı İngiliz vatandaşı Hadid, Bağdat doğumlu. Ancak doğduğu ülkenin kadınlara bakışından doğabilecek talihsizliklere, içinden yükselen yaratıcı yeteneği ve varlıklı ailesini sayesinde kafa tutmuş. Ardından 2004'te Pritzker Mimarlık Ödülü'nü alan ilk kadın mimar olma unvanına uzanan seviyelere taşımış kariyerini. Sürekli siyah giyinmesi, moda ve diğer yaratıcı sektörlerle ince flörtleri ve her şeyden önemlisi teknik açıdan birçok mimarî kurala kafa tutan dekonstrüktivist tarzı dillere destan. Rosenthal Çağdaş Sanatlar Merkezi (Ohio), Phaeno Bilim Merkezi (Almanya) ve Zaragoza Köprü Pavyonu (İspanya) sayısız heybetli işlerinden bu satırlarda andıklarımızdan birkaçı sadece...

Bernice Alexandra "Ray" Eames (1912-1988)

Yaratıcı kulvarlardaki yeteneği çok küçük yaşlarda fark edildi. Ray, Michigan'daki Art Academy'de eğitim alırken, hocalarından Charles Eames ile evlenip tasarım dünyasının en büyüklerinden, 20. yüzyılın en etkileyici çiftlerinden biri olacaklarını hayal etmemiştik büyük olasılıkla. Eames çiftinin 1941 yılında Chicago'da açtıkları tasarım ofisinden sonrası mobilya, mekan ve ürün tasarımları, sergiler, deneysel filmler, yeni malzeme ve teknoloji kullanımında cesur girişimlerle dolu. Bir değil birçok jenerasyona aktarılan, zamansız yüzlerce hatta binlerce çalışma kaldı Bernice Alexandra Ray Eames'in ardında... Dünyanın resmî olarak en rahat koltuğu ilan edilen "Eames Lounge Chair", "Eames Plastic Arm Chair" ve "Eames La Chaise" bunlardan sadece birkaçı...